

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 4, 2020 | 30.04.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.4.2](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.4.2)

УДК 338.2: 336.6

Т. Д. Косова,

*д. е. н., професор, провідний науковий співробітник,
Інститут економіки промисловості НАН України, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-1859-0542*

О. В. Ярошевська,

*д. е. н., доцент, професор кафедри економіки,
Класичний приватний університет, м. Запоріжжя
ORCID ID: 0000-0003-3569-8763*

Г. В. Соломіна,

*к. е. н, доцент кафедри фінансово – економічної безпеки,
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро
ORCID ID: 0000-0003-0917-7999*

ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА І РЕГУЛЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ СТРАТЕГІЧНОГО ВАРТІСНО- ОРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

T. Kosova

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Leading Researcher,
Institute of Industrial Economics, National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv*

O. Yaroshevska

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Economics of
the Classical Private University, Zaporizhzhia*

G. Solomina

*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Financial and Economic Security,
Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (Dnipro)*

FINANCIAL DIAGNOSTICS AND REGULATION OF THE POTENTIAL OF STRATEGIC COST-ORIENTED DEVELOPMENT OF CORPORATE ENTERPRISES

Предметом дослідження є теоретичні, методологічні основи і практичні аспекти фінансової діагностики потенціалу стратегічного вартісно-орієнтованого розвитку різних за розміром корпоративних підприємств і розробка рекомендацій із його регулювання. Об'єктом дослідження є процеси генерування вартості вітчизняних корпоративних підприємств, закономірності її зростання, структурної динаміки. Для написання статті використано загальнонаукові методи дослідження аналізу і синтезу, індукції і дедукції, фінансового аналізу.

Проаналізовано динаміку вартості статей балансу корпоративних підприємств протягом 2013-2018 рр. загалом і за окремими групами: великі, середні, малі, мікропідприємства. Визначено, що загальною тенденцією усіх груп підприємств є чітко виражений тренд до зростання вартості, проте відмітною особливістю великих підприємств є вищі темпи

росту необоротних активів порівняно з оборотними, що свідчить про нарощування виробничого потенціалу великих господарюючих суб'єктів і процеси зростання концентрації в національній економіці. Стратегічний фінансовий потенціал зростання вартості великих підприємств визначено як стійкий, оскільки джерелом її приросту є власний капітал. Ситуацію зростання вартості середніх і малих підприємств діагностовано як «інституціональну пастку», скільки воно відбувається на фоні скорочення власного капіталу і суттєвого збільшення поточних зобов'язань.

Якість фінансового потенціалу стратегічного вартісно-орієнтованого розвитку корпоративних підприємств визначено як низьку, оскільки його статичними ознаками є: недостатня капіталізація і ліквідність, брак власного оборотного капіталу; динамічними властивостями – зменшення коефіцієнтів концентрації власного капіталу і загального коефіцієнта покриття оборотними активами поточних зобов'язань, перехід від додатних до від'ємних значень власного оборотного капіталу. Найбільшу конкурентоспроможність фінансового потенціалу стратегічного зростання вартості мають великі підприємства з огляду на найвищі значення коефіцієнтів фінансової автономії і загальної ліквідності, чітко виражений поліноміальний тренд до зростання власного оборотного капіталу у першому квадранті декартової площі координат. Середню якість фінансового потенціалу стратегічного вартісно-орієнтованого розвитку мають малі і мікро- підприємства, які пройшли дно в динаміці власного оборотного капіталу, найгіршу якість – середні підприємства, які мають чітко виражений поліноміальний до зростання дефіциту власного оборотного капіталу.

The subject of the research is theoretical, methodological bases and practical aspects of financial diagnostics of strategic value-oriented development of different size corporate enterprises and development of recommendations for its regulation. The object of research is the processes of generating the value of domestic corporate enterprises, patterns of growth, structural dynamics. General scientific methods of analysis of analysis and synthesis, induction and deduction, financial analysis were used for writing the article.

The dynamics of the value of corporate balance sheet items during 2013-2018 as a whole and by individual groups are analyzed: large, medium, small, micro enterprises. It is determined that the general tendency of all groups of enterprises is a clear trend to increase in value, but the distinguishing feature of large enterprises is higher growth rates of non-current assets than current assets, which indicates an increase in production capacity of large economic entities and processes of concentration in the national economy. The strategic financial potential for large enterprises to grow in value has been identified as sustainable, since equity is the source of its growth. The medium-sized and small-enterprise value growth situation has been diagnosed as an "institutional trap" as it comes against the backdrop of a decline in equity and a significant increase in current liabilities.

The quality of the financial potential of the strategic value-oriented development of corporate enterprises is defined as low, since its static features are: insufficient capitalization and liquidity, lack of working capital; dynamic properties - decrease in the concentration coefficients of the equity and the total ratio of current assets current assets coverage, the transition from positive to negative working capital values. The largest competitiveness of the financial potential of strategic value growth is held by large enterprises, given the highest values of financial autonomy and overall liquidity ratios, a clear polynomial trend towards an increase in working capital in the first quadrant of the Cartesian coordinate area. The average quality of the financial potential of strategic value-oriented development is given by small and micro-enterprises that have bottomed out in the dynamics of their working capital, the worst quality is the medium-sized enterprises, which have a clear polynomial to the growth of the deficit of their working capital.

Ключові слова: фінансова діагностика; регулювання; потенціал; стратегічний; вартісно-орієнтований; розвиток; корпоративні підприємства.

Keywords: *financial diagnostics; regulation; potential; strategic; value-oriented; development; corporate enterprises.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У ринковій економіці стратегічною метою функціонування корпоративного підприємства є максимізація його справедливої вартості як показника потенціалу зростання добробуту акціонерів та стейкхолдерів. В умовах фінансiалiзацiї економiки цей критерiй набуває все бiльшiй економiчної ваги та стає рушiйною силою при прийняттi стратегiчних управлiнських рiшень. Макроекономiчне середовище, в якому функцiонують суб'єкти господарювання, визначає умови залучення додаткових фiнансових ресурсiв i пов'язанi з цим ризики. Забезпечення траєкторiї стiйкого розвитку потребує проведення постiйного монiторингу фiнансового стану корпоративного пiдприємства, фiнансової дiагностики публiчностi, прозоростi, потенцiалу створення вартостi для iнвесторiв та акцiонерiв. Погоджуємося з Масловою В. О., Акуловою Я. Ю., що використання стратегiчного пiдходу в управлiннi фiнансовим потенцiалом пiдприємства обумовлено зваженим пiдходом до процесiв: формування та використання фiнансових ресурсiв; врахування їх цiльового призначення; аналізу можливостi отримання додаткових ефектiв, у т.ч. синергетичних; контролю джерел, строкiв та цiлей фiнансування [1, с. 107]. Нарощування фiнансового потенцiалу пiдприємств забезпечуватиме їх стiйкий поточний i перспективний розвиток.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Питання фiнансової дiагностики стiйкостi i потенцiалу стратегiчного розвитку корпоративних пiдприємств знаходиться у центрі уваги багатьох учених. У рамках дослідження зазначених питань Костирко Л. А., Євтушенко М. В. надають дефiнiцiю економiко-вартiсного тяжiння показникiв як комплексної категорiї, яка визначає напрям, щiльнiсть зв'язку i силу їх впливу на узагальнюючий показник фiнансового стану корпоративного пiдприємства — фiнансову стiйкiсть [2]. Як зазначають Кiндрат О. В., Максимчук О. С., Станiнов С. Б. управлiння стiйкiстю фiнансово-економiчного стану є формою цiлеспрямованого впливу на економiчну систему з врахуванням реальних ситуацiй з метою отримання конкретного результату i забезпечення стратегiчної гнучкостi пiдприємства [3; 4]. Юсвалiєва А. В. також вважає, що найбільш концентрованим показником, який комплексно i системно вiдображає фiнансовий потенцiал та спроможнiсть пiдприємства виконувати свої функцiї в мiнливих умовах внутрiшнього i зовнiшнього середовища, є фiнансова стiйкiсть суб'єкта господарювання [5]. Галузевi аспекти стратегiчної фiнансової дiагностики суб'єктiв господарювання досліджуються Викиданець І. В. [6], Чернишовим В. В. [7]. Ковтуненко К. В., Шаповал Я. В. в рамках концепцiї стратегiчного вартiсно-орiєнтованого управлiння розробляють теорiю життєвого циклу фiнансового потенцiалу з позицiй минулого i перспектив розвитку пiдприємства [8]. Високо оцiнюючи науковий доробок зазначених авторiв, слiд визнати корисним проведення кiлькiсних оцiнок потенцiалу стратегiчного розвитку корпоративних пiдприємств за результатами фiнансової дiагностики.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статтi є фiнансова дiагностика потенцiалу стратегiчного вартiсно-орiєнтованого розвитку рiзних за розміром корпоративних пiдприємств i розробка рекомендацiй iз його регулювання.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Стратегiчне вартiсно-орiєнтоване управлiння є ефективним засобом своєчасної реакцiї пiдприємства на змiну зовнiшнього середовища i його внутрiшнiх можливостей щодо нарощування вартостi на основi усвідомлення цiлей i завдань усiма структурними пiдроздiлами, максимального врахування iснуючих резервiв, оптимального використання ресурсiв, гнучкого реагування на змiни в навколишньому середовищi, використання збалансованої системи показникiв тощо [9, с. 311]. Стратегiя регулювання фiнансового потенцiалу розвитку пiдприємств є складовою загальної фiнансової стратегiї, орiєнтованої на зростання ринкової вартостi [10, с. 89]. Запорукою ефективностi зазначеної стратегiї є вiдповiднiсть стратегiчних цiльових векторiв реальним можливостям фiнансового та iнвестицiйно-iнновацiйного потенцiалiв, гнучкiсть i адекватнiсть методiв її реалiзацiї змiнам зовнiшнього середовища.

Фiнансовий потенцiал є одним iз головних складових економiчного потенцiалу пiдприємства, який вiддзеркалює ефективнiсть використання всiх ресурсiв пiдприємства. Саух І. трактує фiнансовий потенцiал як комплексну категорiєю на основi поєднання ресурсної концепцiї, кiбернетичного й системного пiдходiв, теорiй розвитку, самоорганiзацiї та концепцiї динамiчних здiбностей, як сукупнiсть фiнансових можливостей розвитку пiдприємства, зумовлених наявнiстю достатнього обсягу фiнансових ресурсiв та ефективної системи управлiння фiнансами, що спрямованi на досягнення стратегiчної фiнансової позицiї пiдприємства в зовнiшньому середовищi [11, с. 139]. Кiнцева мета реалiзацiї фiнансового потенцiалу визначається на альтернативнiй основi – зростання вартостi пiдприємства, максимiзацiя прибутку, змiцнення фiнансової конкурентоспроможностi тощо. Погоджуємося з Чобiток В. І., Астаповою О. В., що при формуваннi та реалiзацiї стратегiї управлiння фiнансовим потенцiалом, спрямованої на пiдтримку його конкурентоспроможностi, необхідно враховувати нестабiльнiсть зовнiшнього середовища пiдприємства, мiнливiсть кон'юнктури ринкiв збуту, перманентнiсть змiн вартостi факторiв виробництва та цiни фiнансових ресурсiв тощо [12, с. 163].

Стратегічні фінансові цілі корпорації будуються за ієрархічним принципом і поділяються на основні і доповнюючі. Основні цілі мають бути незалежними, а оцінка потенціалу їх досягнення має бути автономною. Доповнюючі цілі є залежними, а оцінка потенціалу їх досягнення має бути послідовною, оскільки їх невиконання може поставити під сумнів виконання основних цілей. При оцінці фінансового потенціалу реалізації стратегії вартісно-орієнтованого розвитку підприємства перевиконання плану за одним показником не повинно враховуватись у недовиконання плану за іншим; те ж саме правило поширюється на неможливість перехресного заліку перевиконання і невиконання плану в різних часових періодах [13, с. 203].

Фінансова діагностика є важливим інструментом формування і реалізації фінансової стратегії підприємства, яка дозволяє виявити загрози, оцінити передумови виникнення кризових явищ та імовірність настання банкрутства, виявити резерви зростання фінансового потенціалу і вартості корпорації на основі врахування факторів впливу внутрішнього і зовнішнього середовища [14, с. 82]. У процесі фінансової діагностики потенціалу стратегічного вартісно-орієнтованого розвитку підприємства можуть бути використані такі методи: бальний, інтегральний, матричний, методу відстаней. Запропонований Колеснік Т. С. підхід до оцінки фінансового потенціалу на основі «розвитку фінансових компетенцій» передбачає послідовність таких етапів: вибір оціночних індикаторів відповідності наявних фінансових ресурсів джерелам їх формування, обґрунтування еталонних значень для індикаторів, стандартизація показників і переведення їх у бальні та інтегральні оцінки [15, с. 288].

У табл. 1 наведено динаміку вартості статей балансу корпоративних підприємств протягом 2013-2018 рр. Вартість активів усіх підприємств зростає з 5712,3 млрд. грн. до 10878,1 млрд. грн., або у 1,904 разів. Середньому рівню відповідає приріст вартості по малим підприємствам і мікропідприємствам – відповідно 1,912 і 1,901. По великим підприємствам він більше (2,074), а по середнім менше (1,728). Темпи росту оборотних активів (2,048) по національній економіці, по середнім (2,046) і малим (2,106) підприємствам перевищують темпи росту необоротних – відповідно 1,737, 1,335 і 1,612.

Таблиця 1.

Динаміка вартості статей балансу корпоративних підприємств протягом 2013-2018 рр. млн. грн.

Рік	Усього	у тому числі			
		великі підприємства	середні підприємства	малі підприємства	з них мікропідприємства
Загальні активи					
2013	5712274,8	2048258,6	2038943,8	1625072,4	917380,7
2014	5994265,6	2233062,3	2057525,5	1703677,8	980670,5
2015	8073783,4	3470687,3	2465718,5	2137377,6	1162719,5
2016	9991791,2	3979950,0	2893450,2	3118391,0	1789377,8
2017	9961779,1	4127316,6	3103750,2	2730712,3	1485347,4
2018	10878050,6	4247346,1	3524045,4	3106659,1	1744217,1
Коефіцієнт росту 2018/2013	1,904	2,074	1,728	1,912	1,901
Необоротні активи					
2013	2639813,2	1088994,5	912957,2	637861,5	342656,6
2014	2717620,3	1147129,5	840329,1	730161,7	465391,2
2015	3960148,9	2137937,8	960445,0	861766,1	508447,1
2016	4212813,1	2427715,9	1024650,1	760447,2	429714,1
2017	4303282,8	2299691,0	1087090,3	916501,5	499132,0
2018	4584315,6	2337011,6	1219110,2	1028193,8	574723,5
Коефіцієнт росту 2018/2013	1,737	2,146	1,335	1,612	1,677
Оборотні активи					
2013	3069041,6	958666,8	1124884,7	985490,0	574051,7
2014	3271954,0	1084050,9	1216334,3	971568,9	514147,6
2015	4108602,7	1331339,4	1503874,9	1273388,3	653240,6
2016	5772816,5	1550548,0	1867027,6	2355240,9	1358625,6
2017	5650817,4	1825480,6	2015383,0	1809953,8	985005,1
2018	6285066,6	1907877,7	2301710,3	2075478,6	1167679,2
Коефіцієнт росту 2018/2013	2,048	1,990	2,046	2,106	2,034
Власний капітал					
2013	1950374,9	828069,0	642382,7	479923,1	273293,0
2014	1480658,0	736008,0	397083,1	347566,9	233956,2

2015	2288741,4	1511745,7	392176,2	384819,5	263155,5
2016	2445803,7	1801021,0	420074,8	224708,0	121550,8
2017	2458527,6	1695328,1	484322,3	278877,3	128141,5
2018	2708576,9	1778067,8	514036,8	416472,3	216932,5
Коефіцієнт росту 2018/2013	1,389	2,147	0,800	0,868	0,794
	Поточні зобов'язання				
2013	2689338,2	850380,3	994180,5	844777,5	494126,1
2014	3151253,0	1025878,6	1124249,6	1001124,8	563500,3
2015	4114903,2	1300897,9	1480588,7	1333416,6	703792,1
2016	5846688,7	1559321,8	1847412,3	2439954,5	1439296,5
2017	5769539,0	1827293,4	2050138,3	1892107,3	1054077,8
2018	6408553,7	1865476,0	2458800,5	2084277,3	1194712,5
Коефіцієнт росту 2018/2013	2,383	2,194	2,473	2,467	2,418

Джерело: побудовано за даними [16]

По великим підприємствам темпи зростання необоротних активів (2,146) перевищують темпи зростання оборотних (1,990).

У структурі джерел фінансування темп росту поточних зобов'язань по усім групам суб'єктів господарювання знаходиться в інтервалі [2,194; 2,473] і перевищує темпи росту власного капіталу (табл. 2). По усім підприємствам він склав 1,389 і обумовлений зростанням вартості власного капіталу великих підприємств (2,147). Скорочення власного капіталу в умовах середніх підприємств склало 20%, в малих – 13,2%, в мікропідприємствах – 20,6%.

Неоднорідна структурна динаміка суттєво позначилася на коефіцієнті концентрації власного капіталу. У цілому по національній економіці він скоротився протягом 2013-2018 рр. із 0,341 до 0,249, або більше ніж на чверть. Суттєвішим є скорочення концентрації власного капіталу по середнім підприємствам (із 0,315 до 0,146), по малим підприємствам (із 0,295 до 0,134), по мікропідприємствам (із 0,298 до 0,124), або більше ніж вдвічі. Збільшення фінансової автономії мало місце лише у великих підприємств – із 0,404 до 0,419, або на 3,5%. Загалом рівень фінансової стійкості суб'єктів господарювання в національній економіці є недостатнім. Аналогічний висновок можна зробити і щодо коефіцієнта загальної ліквідності, нормативний рівень якого становить 2,0. На початок аналізованого періоду 2013 р. по усіх за розміром підприємствам значення показника перевищувало 1 (найменше значення 1,127 – у великих підприємств, найбільше 1,167 – у малих підприємств). Протягом 2013-2018 рр. відбулося скорочення показника по усім групам підприємств – найменшими темпами (9,3%) по великим підприємствам, найбільшими (17,3%) по середнім підприємствам.

Важливим індикатором потенціалу зростання вартості є наявність власного оборотного капіталу. На початок аналізованого періоду по усім групам підприємств має місце додатна його величина, на кінець аналізованого періоду – від'ємна по усім групам, окрім великих підприємств (табл. 3).

Динаміка власного оборотного капіталу формалізуються поліноміальним трендом із високим значенням коефіцієнту множинної детермінації, R^2 , який перевищує 0,9. Значення коефіцієнта перед квадратичним членом є додатним в усіх рівняннях, за виключенням середніх підприємств. Це єдина група підприємств, яка формалізується параболою із гілками донизу і демонструє стійку тенденцію до скорочення власного оборотного капіталу – із 130,7 млрд. грн. до (-157,1) млрд. грн., що позначилося на динаміці його загального обсягу – стійке скорочення із 379,7 млрд. грн. до (-123,5) млрд. грн.

Динаміка власного оборотного капіталу великих, малих і мікро- підприємств описується параболою з гілками догори, оскільки їм вдалося подолати спад на межі 2017-2018 рр. Протягом 2013-2017 рр. вартість власного оборотного капіталу великих підприємств скоротилася з 108,3 млрд грн до (-1,8) млрд грн, а у 2018 р. повернулася до додатного рівня. Знижувальний тренд власного оборотного капіталу мав місце по малим і мікро-підприємствам протягом 2013-2017 рр. – відповідно із 140,7 млрд грн до (-82,2) млрд грн, із 79,9 млрд грн до (-69,1) млрд грн. Утім у 2018 р. дефіцит власного оборотного капіталу скоротився відповідно до (-8,8) млрд грн і (-27,0) млрд грн.

Таблиця 2.
Динаміка показників фінансової стійкості і платоспроможності корпоративних підприємств протягом 2013-2018 рр.

Рік	Усього	у тому числі			
		великі підприємства	середні підприємства	малі підприємства	з них мікро-підприємства
Концентрація власного капіталу					
2013	0,341	0,404	0,315	0,295	0,298
2014	0,247	0,330	0,193	0,204	0,239
2015	0,283	0,436	0,159	0,180	0,226
2016	0,245	0,453	0,145	0,072	0,068
2017	0,247	0,411	0,156	0,102	0,086
2018	0,249	0,419	0,146	0,134	0,124
Коефіцієнт росту 2018/2013	0,729	1,035	0,463	0,454	0,417
Коефіцієнт загальної ліквідності					
2013	1,141	1,127	1,131	1,167	1,162
2014	1,038	1,057	1,082	0,970	0,912
2015	0,998	1,023	1,016	0,955	0,928
2016	0,987	0,994	1,011	0,965	0,944
2017	0,979	0,999	0,983	0,957	0,934
2018	0,981	1,023	0,936	0,996	0,977
Коефіцієнт росту 2018/2013	0,859	0,907	0,827	0,854	0,841
Власний оборотний капітал, млн. грн.					
2013	379703,4	108286,5	130704,3	140712,6	79925,6
2014	120701,0	58172,2	92084,7	-29555,9	-49352,6
2015	-6300,5	30441,5	23286,3	-60028,3	-50551,4
2016	-73872,1	-8773,8	19615,3	-84713,6	-80670,9
2017	-118721,6	-1812,8	-34755,3	-82153,5	-69072,7
2018	-123487,2	42401,7	-157090,2	-8798,7	-27033,3
Коефіцієнт росту 2018/2013	-0,325	0,392	-1,202	-0,063	-0,338

Джерело: побудовано за даними [16]

Таблиця 3.
Формалізація трендів динаміки власного оборотного капіталу

Група підприємств	Рівняння тренду	Коефіцієнт множинної детермінації, R ²
Усього	$y = 28568x^2 - 294311x + 626482$	R ² = 0,9889
великі підприємства	$y = 10900x^2 - 91976x + 194714$	R ² = 0,9498
середні підприємства	$y = -6444x^2 - 6982,2x + 134480$	R ² = 0,9528
малі підприємства	$y = 24112x^2 - 195353x + 297288$	R ² = 0,9542
з них мікро-підприємства	$y = 16210x^2 - 131303x + 180911$	R ² = 0,9077

Джерело: побудовано за даними [16]

Функціонування підприємств в умовах дефіциту власного оборотного капіталу потребує активного залучення капіталу ззовні, використовуючи можливості фінансового і банківського ринку. Акумуляція фінансових ресурсів суб'єктів господарювання, призначених для досягнення визначених завдань із позицій стратегії і тактики, потребує синтезу потенціалів інститутів фінансового ринку та суб'єктів реального сектора економіки, системними елементами якого виступають можливості, ресурси, засоби та здатності. При цьому на вході в дану систему знаходяться можливості, що формують потенціал, а на виході – кінцевий результат використання потенціалу. Застосування потенційних особливостей окремих інститутів фінансового ринку сприятиме виникненню синергетичного ефекту щодо формування капіталу суб'єктів господарювання [17, с. 150].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

1. Проаналізовано динаміку вартості статей балансу корпоративних підприємств протягом 2013-2018 рр. загалом і за окремими групами: великі, середні, малі, мікропідприємства. Загальною тенденцією усіх груп підприємств є чітко виражений тренд до зростання вартості, проте відмітною особливістю великих підприємств є вищі темпи росту необоротних активів порівняно з оборотними, що свідчить про нарощування виробничого потенціалу великих господарюючих суб'єктів і процеси зростання концентрації в національній економіці.

2. Стратегічний фінансовий потенціал зростання вартості великих підприємств можна визначити стійким, оскільки джерелом її приросту є власний капітал. Ситуацію зростання вартості середніх і малих підприємств можна діагностувати як «інституціональну пастку», скільки воно відбувається на фоні скорочення власного капіталу і суттєвого збільшення поточних зобов'язань.

3. Якість фінансового потенціалу стратегічного вартісно-орієнтованого розвитку корпоративних підприємств можна визначити як низьку, оскільки його статичними ознаками є: недостатня капіталізація і ліквідність, брак власного оборотного капіталу; динамічними властивостями – зменшення коефіцієнтів концентрації власного капіталу і загального коефіцієнта покриття оборотними активами поточних зобов'язань, перехід від додатних до від'ємних значень власного оборотного капіталу.

4. Найбільшу конкурентоспроможність фінансового потенціалу стратегічного зростання вартості мають великі підприємства з огляду на найвищі значення коефіцієнтів фінансової автономії і загальної ліквідності, чітко виражений поліноміальний тренд до зростання власного оборотного капіталу у першому квадранті декартової площі координат. Середню якість фінансового потенціалу стратегічного вартісно-орієнтованого розвитку мають малі і мікро- підприємства, які пройшли дно в динаміці власного оборотного капіталу, найгіршу якість – середні підприємства, які мають чітко виражений поліноміальний до зростання дефіциту власного оборотного капіталу.

Перспективами подальших досліджень є стратегічна діагностика фінансової результативності підприємств як джерела зростання вартості за видами економічної діяльності.

Література.

1. Маслова В. О., Акулова Я. Ю. Інвестиційний аспект стратегічного управління фінансовим потенціалом підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2016. № 55. С. 103-109.
2. Костирко Л. А., Євтушенко М. В. Фінансова стійкість корпоративних підприємств в категоріях економіко-вартісного тяжіння показників. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. №21. С.28-33.
3. Кіндрат О. В. Формування стратегічних пріоритетів державного регулювання та управління стійкістю фінансово-економічного стану господарської системи. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжецького*. 2015. Т. 17, № 4. С. 238-243.
4. Максимчук О. С., Станінов С. Б. Вплив фінансово-інвестиційного потенціалу на забезпечення стратегічної гнучкості підприємства. *Економічний простір*. 2016. № 113. С. 177-185.
5. Юсвалієва А. В. Визначення потенційної можливості здійснення стратегічного планування фінансової безпеки суб'єкта господарювання. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка*. 2011. Вип. 18. С. 255-262.
6. Викиданець І. В. Діагностика типів фінансової стратегії формування власного капіталу торговельних підприємств. *Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Економіка*. 2011. Вип. 16. С. 120-128.
7. Чернишов В.В. Аналіз стратегічних пріоритетів формування фінансової діагностики машинобудівних підприємств. *Modern economics*. 2018. № 8. С. 206-217.
8. Ковтуненко К. В., Шаповал Я. В. Використання методів стратегічного аналізу для оцінки фінансового потенціалу підприємства. *Економіка. Управління. Інновації*. 2012. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2012_2_20
9. Маматова Л. Ш. Формування матриці стратегій забезпечення фінансово-інвестиційного потенціалу промислових підприємств. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія : Економічні науки*. 2016. Вип. 31(1). С. 304-314.
10. Середа О. О. Формування стратегії фінансового регулювання розвитку підприємств. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2017. № 2. С. 87-91.
11. Саух І. Фінансовий потенціал підприємства як об'єкт стратегічного аналізу. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2017. № 1. С. 132-140.
12. Чобіток В. І., Астапова О. В. Розробка стратегії управління фінансовим потенціалом підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. Вип. 49. С. 160-165.
13. Шмиголь Н. М. Контроль та оцінка потенціалу загальної фінансової стратегії підприємства. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2011. Вип. 7(2). С. 200-204.
14. Ілюхіна Н. П. Роль діагностики формування механізму контролю та оцінки фінансової стратегії. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. Вип. 3(2). С. 79-83.
15. Колеснік Т. С. Методи комплексної оцінки стратегічної фінансової позиції та фінансового потенціалу підприємств. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки*. 2012. № 4. С. 285-289.

16. Показники балансу підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства (2013-2018). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/fin/fin_new/fin_new_u/pbp_ek_vsmm_2013_2018_u.xlsx
17. Квасницька Р. С. Теоретичні основи поняття "потенціал інституту фінансового ринку". *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. : Економіка*. 2014. Вип. 1. С. 149-151.

References.

1. Maslova, V. O. and Akulova, Ya. Yu. (2016), "Investment aspect of strategic management of financial potential of the enterprise", *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 55, pp. 103-109.
2. Kostyrko, L. A. and Yevtushenko, M. V. (2019), "Financial sustainability of corporate enterprises in the categories of economic value attraction of indicators", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 21, pp. 28-33.
3. Kindrat, O. V. (2015), "Formation of strategic priorities of state regulation and management of stability of financial and economic state of economic system", *Naukovyi visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu veterinarnoi medytsyny ta biotekhnologii imeni S. Z. Gzhytskoho*, vol. 17, no. 4, pp. 238-243.
4. Maksymchuk, O. S. and Staninov, S. B. (2016), "Influence of financial and investment potential on providing strategic flexibility of the enterprise", *Ekonomichnyi prostir*, vol. 113, pp. 177-185.
5. Iusvaliieva, A. V. (2011), "Determining the potential for strategic planning of an entity's financial security", *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Serii : Ekonomika*, vol. 18, pp. 255-262.
6. Vykydanets, I. V. (2011), "Diagnosis of types of financial strategy of formation of equity of trading enterprises", *Naukovi zapysky [Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia"]*. Ser. : *Ekonomika*, vol. 16, pp. 120-128.
7. Chernyshov, V.V. (2018), "Analysis of strategic priorities for the formation of financial diagnostics of machine-building enterprises", *Modern economics*, vol. 8, pp. 206-217.
8. Kovtunencko, K. V. and Shapoval, Ya. V. (2012), "The use of strategic analysis methods to evaluate the financial potential of the enterprise", *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii*, vol. 2, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2012_2_20 (accessed 26 March 2020).
9. Mamatova, L. Sh. (2016), "Formation of a matrix of strategies for ensuring financial and investment potential of industrial enterprises", *Visnyk Pryazovskoho derzhavnogo tekhnichnoho universytetu. Serii : Ekonomichni nauky*, vol. 31(1), pp. 304-314.
10. Sereda, O. O. (2017), "Formation of strategy of financial regulation of enterprise development", *Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia*, vol. 2, pp. 87-91.
11. Saukh, I. (2017), "The financial potential of the enterprise as an object of strategic analysis", *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoevropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, vol. 1, pp. 132-140.
12. Chobitok, V. I. and Astapova, O. V. (2015), "Development of a strategy for managing the financial potential of enterprises", *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 49, pp. 160-165.
13. Shmyhol, N. M. (2011), "Control and evaluation of the potential of the overall financial strategy of the enterprise", *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 7(2), pp. 200-204.
14. Iliukhina, N. P. (2012), "The role of diagnostics of the formation of the control and evaluation mechanism of the financial strategy", *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, vol. 3(2), pp. 79-83.
15. Koliesnik, T. S. (2012), "Methods of comprehensive assessment of strategic financial position and financial potential of enterprises", *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Ser. : Ekonomichni nauky*, vol. 4, pp. 285-289.
16. Balance sheets of enterprises by type of economic activity with division into large, medium, small and micro enterprises (2013-2018), available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/fin/fin_new/fin_new_u/pbp_ek_vsmm_2013_2018_u.xlsx (accessed 26 March 2020).
17. Kvasnytska, R. S. (2014), "Theoretical foundations of the concept of «potential of the financial market institute»", *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Ser. : Ekonomika*, vol. 1, pp. 149-151.

Стаття надійшла до редакції 04.04.2020 р.